

پیشینه تبلیغ در ادیان الهی / ابعاد متفاوت دعوت پیامبران

اصول مشترک ادیان، دعوت به پرستش خدای یگانه و روی برتافتن از مظاهر شرک بوده و بدیهی است که پا به پای تکامل انسان و رشد فکری و اجتماعی نوع بشر، مکتب و دین نیز تکامل یافته و دعوت و تبلیغ نیز رو به توسعه نهاده است.

اصول مشترک ادیان، دعوت به پرستش خدای یگانه و روی برتافتن از مظاهر شرک بوده و بدیهی است که پا به پای تکامل انسان و رشد فکری و اجتماعی نوع بشر، مکتب و دین نیز تکامل یافته و دعوت و تبلیغ نیز رو به توسعه نهاده است.

به گزارش خبرگزاری مهر، سیر تاریخی تبلیغات پیامبران که به صورت "قصص انبیا" در قرآن کریم آمده قابل تعمق و تأمل است. از زمانی که حضرت آدم (ع) پا بر زمین نهاده، شریعت و دعوت بوده است. تا بعثت خاتم انبیا که پیام آوران بسیاری به عرصه ارشاد و هدایت گام نهاده اند. همواره انسان داعیان و مبلغانی داشته که قرآن بدان تصریح دارد. آیه 23 سوره فاطر می فرماید: ما تو را به حق فرستادیم تا بشارت دهنده و بیم دهنده باشی و هیچ امتی نبوده مگر اینکه هشدار دهنده ای داشته است. آیه 36 سوره نحل می فرماید: ما در میان هر امتی پیامبری فرستادیم با این پیام که خدا را پرستش کنید و از طاغوت بپرهیزید.

اصول مشترک ادیان، دعوت به پرستش خدای یگانه، روی برتافتن از مظاهر شرک است. بدیهی است که پا به پای تکامل انسان و رشد فکری و اجتماعی نوع بشر، مکتب و دین نیز تکامل یافته و دعوت و تبلیغ رو به توسعه نهاده است؛ تا با رسیدن دور اسلام تبلیغ از جمعیت خود برخوردار گردیده است. درست همانند کودکی که به اولین کلاس درس می آید و با رشد و شکوفایی استعدادهای او، مراحل تعلیم و تربیت نیز شکوفاتر می شود تا به مرحله نهایی برسد.

علاوه بر اصول مشترک که در ادیان آسمانی است، هر پیامبری نظر به شرایط خاص زمان و اجتماع خود، در تبلیغ و دعوت، ویژگی خاصی داشته است. و روی نقطه حساسی از تبلیغات تکیه کرده که در قرآن به آنها اشاراتی شده است. مثلاً، در دعوت حضرت ابراهیم (ع) که بنیانگذار آیین توحید پس از نوح است، تکیه بر مبارزه با خرافه، شرک و اندیشه بت پرستی و خضوع در برابر کواکب و یا اقطاب قدرت است که چهره خدایی گرفته اند.

در دعوت "لوط" بعد اخلاقی دعوت بیشتر جلب نظر می کند، چرا که انحراف جنسی و اخلاقی دامنگیر قوم او بوده است. در دعوت حضرت شعیب بدعت اقتصادی، بیشتر مورد توجه است زیرا که چپاول در امور مالی رائج بوده است. در دعوت حضرت صالح مبارزه با نیازدگی و اشرافیگری و تجمل پرستی و رفاه و غرور ناشی از آن مورد توجه بوده است و در دعوت حضرت موسی (ع) اصلاحات سیاسی و اجتماعی و مبارزه با استضعاف و استکبار و اقطاب قدرت و ثروت و نیرنگ و سحر... مورد توجه بوده است. در دعوت حضرت یوسف مدیریت الهی و در دعوت حضرت سلیمان سیاست و حکومت و در دعوت حضرت داود قضا و در دعوت حضرت عیسی زهد و اخلاق مطرح بوده است.

در سرگذشت تاریخی تبلیغ به نقاط حساس، در نوع برخورد با دعوت پیامبران از سوی دو قطب استکبار و استضعاف و ملا و مترفین و مستضعفان و مومنان برخورد می کنیم که سیره تاریخی جامعه را در روند دعوت های توحیدی باز می گوید. به طور خلاصه نیاز هر عصر و ضرورت هر زمان در تبلیغ و برخورد با مخاطبین "موافقین و مخالفین" مدنظر قرار می گیرد که این خود در روند تاریخ، نشیب و فرازهایی دارد. همچنین میان پیامبران اولوالعزم آنها که موسس آیین جدیدند و رسالت جهانی دارند. حضرت نوح، ابراهیم، عیسی و حضرت محمد(ص) و دیگران در گسترش شعاع دعوت، تفاوت است.

به طور خلاصه، تاریخ انبیا خود ترسیم گر تاریخ تبلیغات است و بهتر آن است که بگوییم پیامبران خود بنیانگذار تبلیغ و هدایت کننده آن بودند. همان گونه که از روایات بدست می آید، شایع ترین ابزار تبلیغ که بیان و خطابه قلم و نگارش و شعر و نثر در همه اعصار بوده است، بوسیله پیامبران تاسیس و تکمیل و هدایت شده است.